

– eller rettere sagt: de rettigheder, som de *burde* have.

Sagen er nemlig, at der hver eneste dag fra det offentliges side foretages indgreb, som går ud over den ukrænkelighed, som i grundloven forbindes med ejendomsretten og adgangen til folks ejendom, og derfor har Venstre stillet denne forespørgsel til statsministeren.

Juristerne vil naturligvis hævde, at de har den fornødne hjemmel til at fortolke grundlovens bestemmelser, som de gør.

Hertil vil jeg blot sige, at det er slet ikke det, denne debat drejer sig om. Denne debat handler nemlig om, hvorvidt vi politikere selv mener, at det, der sker i øjeblikket, er i orden.

Det er det efter min mening ikke.

Efter min mening er vi kommet ud på et skråplan i forhold til grundlovens §§ 72 og 73. Og vi har alle sammen i denne sal et medansvar, for størstedelen af de love, som det drejer sig om, er nemlig vedtaget med stemmer fra alle partier, og derfor mener jeg også, at vi har et fælles ansvar for at ændre denne skæve udvikling, og det er det, denne debat skal bruges til.

Da statsministeren og Folketingets øvrige medlemmer skrev under på, at vi ville overholde grundloven, havde de færreste af os vel forestillet os, at den omtalte ukrænkelighed mere eller mindre skulle ændres til ukendelighed. Men med langt over 100 lovvedtagelser, der er undtagelser fra § 72, kan det offentlige praktisk taget vade ind over næsten ethvert dørrtrin i private ejendomme uden dommerkendelse og med politiets hjælp, hvis det skulle være nødvendigt.

Der findes i alt fald ganske mange argumenter, som det offentlige kan anvende, hvis det vil krænke adgangen til den enkeltes personlige enemærker.

Sådan kan et retssamfund ikke behandle sine borgere.

På samme måde forholder det sig efterhånden også med ejendomsretten i § 73. Gennem et utal af reguleringer er dispositionsretten over vore grunde og vore ejendomme blevet beskåret mere og mere, uden at vi har fået en krone i erstatning, og i mangfoldige tilfælde endda uden at den enkelte grundejer overhovedet har fået noget at vide om de restriktioner, man har lagt på hans ejendom, endda til trods for, at der kan være tale om væsentlige værditab som følge af den offentlige regulering.

Sådan kan et retssamfund ikke behandle sine borgere.

Da vi nu nærmer os grundlovsdag og afslutningen på denne folketingssamling, synes vi i Venstre, at det vil være passende, at vi slår en streg i sandet og sætter et arbejde i gang med henblik på at beskrive problemets omfang og drage de nødvendige konsekvenser i næste folketingsamling. Det skylder vi hensynet til grundloven, det skylder vi samfundet, og det skylder vi ikke mindst hensynet til den enkelte borgers retssikkerhed.

Besvarelse

Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):

Jeg er af den grundlæggende opfattelse, at Danmark er et ordentligt retssamfund, og jeg er også af den opfattelse, at vi normalt giver erstatning for konkrete indgreb i den private ejendomsret, men ikke for generelle indgreb, medmindre der er tale om indgreb af særlig omfattende karakter over for en enkelt person eller en enkelt ejendom, og jeg skal gerne uddybe det lidt senere.

Som det er blevet sagt før, bygger det moderne samfund altså på et her i Folketinget vedtaget bredt grundlag om, at generel regulering af hensyn til det moderne samfunds hele funktion er erstatningsfri.

Inden vi svinger os for højt op om, at det offentlige kan vade ind over ethvert dørrtrin uden retskendelse, og at ejendomsretten krænkes uden erstatning, er det også væsentligt at slå fast, at alle overordnede og vigtige miljølove og andre love er blevet vedtaget af et meget bredt flertal her i Folketinget. Det er ikke klogt allere-de her i starten at tegne det billede, at vi er ved at bevæge os ud på et skråplan, og at grundloven nærmest krænkes hver eneste dag.

Jeg vil godt tage et andet udgangspunkt, nemlig i en meget systematisk gennemgang af problemstillingen både fra et juridisk og fra et politisk synspunkt.

Forespørgselsdebatten drejer sig jo om vigtige forfatningsretlige og lovgivningspolitiske spørgsmål i forbindelse med to af grundlovens helt centrale bestemmelser om borgernes retssikkerhed, nemlig dels § 72 om boligens ukrænkelighed og dels § 73 om ejendomsrettens ukrænkelighed.

Og som det er blevet sagt tidligere, berører debatten også nogle vigtige spørgsmål om nødvendige politiske prioriteringer i det moderne samfund i forbindelse med afvejninger af hensynet til den enkelte over for hensynet til fællesskabet og vores fælles fremtid.